

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри туризму та
країнознавства

Протокол № 1 від "28.08" 2019 р.

Зав. кафедри

_____ Г.О.Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 4

Розробник: Богатирьова І. А.
доцент кафедри туризму
та країнознавства, к.п.н., доцент

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів напряму підготовки 242 «Туризм»
Семестр (осінній / весняний)	Весняний
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Лекції, годин	8
Практичні / семінарські, годин	4
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	108
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль: формування професійних компетентностей щодо комплексу основних понять, що складають основу екскурсійної діяльності та базових практичних навичок необхідних для практики екскурсійного обслуговування.

Завдання: набути практичні навички по оволодінню основних прийомів створення екскурсій сформуванню уявлення про цикл робіт по виготовленню створенню та просуванню, регулюванню екскурсійних програм, особливості різних видів екскурсійного обслуговування.

Предмет: вивчення методики створення та проведення екскурсій, особливостей організації екскурсійного обслуговування туристів.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Теоретичні основи організації екскурсійної діяльності

Тема 2. Екскурсія та її сутність

Тема 3. Історія розвитку екскурсійної діяльності. Зародження екскурсійної діяльності на українських землях (друга половина ХІХ – поч. ХХ ст..)

Тема 4. Класифікація екскурсій

Тема 5. Основи екскурсійної методики. Екскурсія як процес пізнання

Тема 6. Методика підготовки екскурсії. Організація та зміст процесу розробки нової екскурсії

Тема 7. Методика та техніка проведення екскурсії. Призначення методики проведення екскурсії

Тема 8. Професійна майстерність екскурсовода

Тема 9. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Суть, основа та принципи диференційованого підходу

Тема 10. Управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі:				
		лекц.	пр./сем.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Історія та сучасний стан екскурсознавства як туризмознавчої дисципліни						
Тема 1. Теретичні основи організації екскурсійної діяльності	15			-	-	15
Тема 2. Екскурсія та її сутність	19	2	2	-	-	15
Тема 3. Історія розвитку екскурсійної діяльності. Зародження екскурсійної діяльності на українських землях (друга половина ХІХ – поч. ХХ ст.)	10			-	-	10
Тема 4. Класифікація екскурсій	12	2				10
Разом за змістовим модулем 1	56	4	2	-	-	50
Змістовий модуль 2. Екскурсія та її сутність						
Тема 5. Основи екскурсійної методики. Екскурсія як процес пізнання	10			-	-	10
Тема 6. Методика підготовки екскурсій. Організація та зміст процесу розробки нової екскурсії	10		-	-	-	10
Тема 7. Методика та техніка проведення екскурсій. Призначення методики проведення екскурсії	12	2	-	-	-	10
Тема 8. Професійна майстерність екскурсовода	14	2	2	-	-	10
Тема 9. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Суть, основа та принципи диференційованого підходу	10			-	-	10
Тема 10. Управління екскурсійною діяльністю в ринкових умовах	8			-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	64	4	2	-	-	58
Усього годин	120	8	4	-	-	108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідь Екскурсія та її сутність	2
2	Семінар – дискусія Професійна майстерність екскурсовода	2
Всього		4

5. Індивідуальні завдання

1. Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 7 «Основи екскурсійної методики. Екскурсія як процес пізнання» другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (Показ, розповідь, рух - основні елементи екскурсії. Види показу. Вимоги до розповіді на екскурсії).

2. Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 8 «Професійна майстерність екскурсоведа» другого розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стр. 29).

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Історія та сучасний стан екскурсознавства як туризмознавчої дисципліни	50	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: Види туристсько-екскурсійних організацій; стан туристичної індустрії в Україні; функції туризму; взаємодія UNWTO з іншими організаціями; класифікація туристських організацій; нормативно-правові та законодавчі акти України в області туризму; поняття туристичної послуги, її соціально-економічна характеристика; функції туризму в суспільстві: оздоровча (рекреаційна), виховна, політична, економічна, екологічна, холістична, господарсько-економічна функція туризму; екскурсійна теорія в діяльності підприємств туризму; види туристичних послуг та їх функціональна класифікація; функціональні напрямки роботи з організації надання екскурсійних послуг в туристичних підприємствах; сутність екскурсійного менеджменту; основні види туристичних та екскурсійних підприємств; сутність екскурсійної діяльності; вплив екскурсійного обслуговування на види та форми туризму; еволюція поняття «екскурсія». Джерела: [1-6, 9]. 2. Самотестування	Тестування
Змістовий модуль 2. Екскурсія та її сутність	58	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: схема і завдання екскурсійного процесу; основні функції екскурсії; екскурсійний метод: його особливості; класифікаційні ознаки екскурсій; особливості проведення тематичних екскурсій; сутність методики оцінки екскурсійних об'єктів; характеристика трьох основних етапів підготовки екскурсії; особливості проведення тематичних екскурсій; сутність методики оцінки екскурсійних об'єктів; характеристика	Тестування, виконання індивідуального завдання

		трьох основних етапів підготовки екскурсії; класифікація екскурсійних методичних прийомів; сутність екскурсійного показу; вимоги щодо умов для показу; методичні прийоми показу; розповідь на екскурсіях; основні методичні прийоми розповіді; техніка ведення екскурсії; вимоги до екскурсовода; режисерські і акторські уміння екскурсовода; культура мовлення екскурсовода; компоненти діяльності екскурсовода; прийоми техніки ведення екскурсії. Джерела: [2-6, 11] 2. Самотестування 3. Підготовка індивідуального завдання	

7. Результати навчання

1	Знання теоретичних основ екскурсійної діяльності, а саме: сутності екскурсознавства як науки; особливості видів екскурсійного обслуговування; закони логіки та їх застосування в екскурсіях; технологічний процес створення екскурсії.
2	Знання ключових інструментів та техніки ведення екскурсії; принципів формування туристичного продукту; форм туристичних послуг; історію екскурсійної діяльності; види туристсько-екскурсійних організацій
3	Знання сутності екскурсії, її функції як форми пізнання в туризмі; технології розробки і проведення тематичної екскурсії; вимог до професійних якостей екскурсовода; особливостей організації надання екскурсійних послуг.
4	Знання методики проведення екскурсії; складових елементів технологічної карти послуги «Екскурсія»; особливостей ринку екскурсійних послуг; нормативних баз і стандартів, які регулюють надання екскурсійних послуг.
5	Розуміння сутності теорії міжособистісних комунікацій; основ протоколу та етикету.
6	Розуміння особливостей подання художніх образів та знакових систем під час екскурсії; ролі фразових й логічних наголосів в розповіді.
7	Уміння складати екскурсійні програми; складати схему і завдання екскурсійного процесу; робити аналіз екскурсійних об'єктів; складати методичну розробку екскурсії.
8	Уміння розробляти нову тематику екскурсії; показу об'єктів під час екскурсії; використовувати методичні прийоми показу; складати індивідуальний текст екскурсії.
9	Уміння використовувати принципи диференційованого підходу до екскурсійного обслуговування; спеціалізовану термінологію по туристсько-екскурсійній тематиці.
10	Уміння працювати з архівними матеріалами й різними джерелами інформації; різнобічною тематикою асортименту екскурсійного процесу; використовувати навички спілкування; складати договір на екскурсійне обслуговування
11	Здатність аналізувати та оцінювати екскурсійні об'єкти регіону; здатність до

образного мислення, аналізу, розуміння психології екскурсанта.

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

Електронний конспект лекцій, методичні вказівки з вивчення дисципліни, комплекти індивідуальних завдань, навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. 2003. 25 груд. (№ 244) С. 15 - 19.
2. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності: [навч. посіб.] / Є.В. Козловський. К. : Центр учбової літератури, 2015. 295 с.
3. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В.В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М.П. Мальська, М. З. Гамкало, О.Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. 224 с.
5. Організація екскурсійної діяльності. Опорний конспект лекцій / укл. О. О. Каролоп. – К. : Видавничий центр КНТЕУ. 2002. 45 с.
6. Психологія туризму: [навч. посіб.] / О.П. Крупський, О.В. Шевяков, О. М. Ярошкевич, Н. О. Євдокимова. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 194 с.

7. Редько В.Є. Аналіз діяльності підприємств туризму: [навч. посіб.] / В.Є. Редько, К.А. Панасюк. - Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. - 242 с.
8. Савина Н.В. Экскурсоведение : учебн. пособ. / Н.В. Савина, З. М. Горбылева. Мн. : БГЭУ, 2004. 335 с.
9. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: [підручник] / За ред. В. Ф. Орлова / Т.Г. Сокол. К.: Грамота, 2009. 264 с.
10. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку. - Тернопіль, «Терно-граф». 2008 976 с.
11. Тягунова Н.М. Основи організації туристичного бізнесу. Кредитно-модульний курс: [навч. посібник] / Н.М. Тягунова. К. : Центр учбової літератури, 2014. 130 с.
12. Федорченко В.Х. Туристський словник-довідник: [навч. посіб.] / В. Х. Федорченко, І.М. Мініч. К. : Дніпро, 2000. 54 с.
13. Холловой Дж.К. Туристический бизнес: пер. с англ. изд. / Дж. К. Холловой, Н. Тейлор. К. : Знання, 2007. 798 с.
14. Чагайда І. М. Екскурсоведство : навчальний посібник / І.М. Чагайда, С.В. Грибакова. К. : «Кондор», 2004. 204 с.
15. Чорненька Н. Організація туристичної індустрії: [навч. посіб.] / Н. Чорненька. К. : Центр учбової літератури, 2008. 388 с.

Допоміжна

1. Агафонова Л.Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: [навч. посіб.] / Л. Г. Агафонова, О. Є. Агафонова. К. : Знання України, 2002. 358 с.
2. Гаагская декларация по туризму. Конкретные выводы и рекомендации. Приложение к Гаагской декларации по туризму от 14 апреля 1989 г. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: [Зб. нормат. актів] / За ред. В. К. Федорченка. К. : Юрінком Інтер, 2002. 640 с.
3. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: [навч. посіб.] / Л. П. Дядечко. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. 224 с.
4. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / Укл. : В.А. Смолій, В. К. Федорченко, В.І. Цибух. К. : Вид. Дім «Слово», 2006. 372 с.
5. Жукова М.А. Менеджмент в туристическом бизнесе: [учебное пособие] / М. А. Жукова. М. : КНОРУС, 2005. 192 с.
6. Закон України «Про туризм». К., Урядовий кур'єр, 1995. 40 с.
7. Михайліченко Г.І. Практика організації туристичних подорожей: [навч. посіб.] / Г.І. Михайліченко. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. 156 с.
8. Омельченко Б.Ф. Экскурсионное общение: Познание, воспитание, отдых / Б. Ф. Омельченко. М. : Наука, 1991. 120 с.
9. Основи туристичного бізнесу: [навч. посібник] / М.П. Мальська, В. В. Худо, В.І. Цибух. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
10. Федорченко В.К. Історія екскурсійної діяльності в Україні : [навч. посібн.] / В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорови та ін. К. : "Кондор". 2004. 166 с.

Інформаційні ресурси

1. Понимание туризма: Базовый глоссарий [Электронный ресурс] – Режим доступа:http://www.unwto.org/pdf/Understanding_Tourism-BasicGlossary_RU.pdf
2. [World Tourism Organization UNWTO](http://www.unwto.org/): [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www2.unwto.org/>
3. International Recommendations for Tourism Statistics 2008 (IRTS 2008): [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tourism-statistics-international-recommendations-tourism-statistics-200>
4. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework (TSA:RMF 2008): [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://statistics.unwto.org/en/content/conceptual-framework-tsa-tourism-satellite-account-recommended-methodological-framework-tsar>
5. Державне агентство з туризму та курортів: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>
6. Заячківська Г. А. Основні засади сталого розвитку туризму в Україні [Электронный ресурс] / Г. А. Заячківська // Качество экономического развития: глобальные и локальные аспекты: науч.-практ. конф., 2011. – Режим доступа : http://tourlib.net/statti_ukr/zayachkovska3.htm.
7. Зима А. Г. Развитие международного туризма [Электронный ресурс] / А. Г. Зима // Економіка розвитку. – 2011. – № 4(60). – С. 19–22. – Режим доступа : http://tourlib.net/statti_tourism/zima2.htm.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

Г.О. Горіна

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Історія та сучасний стан екскурсоводства як туризмознавчої дисципліни	1,5	Січень 2019 року	2	Січень 2019 року	45	Лютий 2019 року	01.03.2019 р.
2	Змістовий модуль 2. Екскурсія та її сутність	4,5		6		91	Березень-квітень 2019 року	22.04.2019 р.
3	Індивідуальне завдання							22.04.2019 р.